

Kjennetegn på måloppnåelse - en del av lærerens vurderingskompetanse

Vurderingskonferanse 10.09.2009

Grete Sevje

Innhold

Vurderingskompetanse i praksis

Å arbeide med et undervisningsforløp

- Planlegging av et undervisningsforløp
  - Fra kompetansemål til delmål
  - Å formulere delmål
  - Fra delmål til kjennetegn
  - Å formulere kjennetegn
- Gjennomføring av et undervisningsforløp
  - Eleven bruker kjennetegnene
  - Lærer bruker kjennetegnene
- Avslutning av et undervisningsforløp
  - Vurdering
  - Tilbakemelding
  - Dokumentasjon

Planlegging

Eksempel:

Velge et tema

Knytte temaet opp mot et eller flere kompetansemål

Analysere kompetansemålet/målene og bryter dem ned til delmål

Finne ut hvordan delmålene skal vurderes

Formulere kjennetegn for måloppnåelse

Bestemme læringsaktiviteter

Fra delmål til kjennetegn

Kjennetegn på måloppnåelse

- sier noe om i hvilken grad elevene mestrer målene de arbeider mot.
- sier noe om kvaliteten på prestasjonene deres i forhold til målene.
- skal gi grunnlag for å gi tilbakemelding om kvaliteten på elevenes arbeid sett i forhold til målene.

Når vi setter opp kjennetegn sier vi samtidig noe om hva som er viktig, hva vi legger vekt på i vurderingen.

Fra delmål til kjennetegn

Språket

Vi formulerer kjennetegn i

- et språk eleven forstår
- et presist språk
- et positivt språk

Fra delmål til kjennetegn

Taksonomier

Hjelpemiddel i graderingen:

Taksonomier *kan* være en hjelp til å formulere kjennetegn på ulike nivåer.

Vi kan benytte

Blooms taksonomi når vi formulerer kjennetegn som dreier seg om kunnskap

Krathwohls taksonomi når vi formulerer kjennetegn for holdninger og verdier

Simpsons taksonomi når vi formulerer kjennetegn for ferdigheter.

Fra delmål til kjennetegn

Taksonomier (forts.)

Taksonomier må ikke brukes ukritisk.

Den hjelpen vi får av taksonomiene er først og fremst en liste med verb som vi kan benytte når vi formulerer de ulike nivåene.

Lav og høy grad av måloppnåelse korresponderer ikke uten videre med hierarkiene.

Nivå på måloppnåelse er avhengig av verb + innhold/situasjon

Eks.: Gjøre rede for noe enkelt/komplekst

Vurdere noe enkelt/komplekst

Å gjennomføre et undervisningsforløp

Bruk av kjennetegnene til å

- komme i gang med arbeidet
- gi og få tilbakemelding underveis i arbeidet
- formulere spørsmål som fremmer refleksjon og egenvurdering

Å gjennomføre et undervisningsforløp

Å arbeide mot målet

Kjennetegnene hjelper elevene til å

- forstå hva de skal lære
- arbeide mot målet
- justere mål underveis
- se hva de kan gjøre for å lære mer
- vurdere eget arbeid underveis

Å gjennomføre et undervisningsforløp Å få tilbakemelding underveis

Læreren er samtalepartner og bruker kjennetegnene til å finne ut om elevene henger med

- gi spesifikke tilbakemeldinger på det elevene holder på med
- veilede dem i det videre arbeidet.
- stille spørsmål som får elevene til å reflektere over og vurdere egen læring

Denne type læringssamtale er den form for tilbakemelding som har størst påvirkning på elevenes læring. (William 2008)

Å gjennomføre et undervisningsforløp

Spørsmål som fremmer refleksjon

Eksempel på spørsmål som fremmer refleksjon og egenvurdering underveis:

- Sjekker du mål og kjennetegn mens du jobber?
- Hvordan bruker du mål og kjennetegn for å sikre deg at du er på rett vei?
- Har du klart for deg hva du skal lære – kan du si noe om det?
- Forstår du hva du skal gjøre for å lære dette – hva da?
- Hvordan vet du at det du jobber med, er knyttet opp mot målene?

Hvordan trekker dere elevene inn i vurderingsarbeidet?

Å gjennomføre et undervisningsforløp

Spørsmål som fremmer refleksjon (forts.)

Forslag til spørsmål som fremmer refleksjon og egenvurdering underveis, forts:

- Hvor er du i læringsprosessen nå?
- Hva er neste trinn i prosessen?
- Hvordan skal du jobbe videre?
- Hva lærer du når du jobber med denne oppgaven?
- Hvordan vet du hva du skal gjøre for å nå læringsmålet?

Å avslutte et undervisningsforløp

Tilbakemeldinger (forts.)

Når vi gir tilbakemeldinger, benytter vi et positivt språk

Underveisvurderingen skal si hva eleven mestrer i forhold til de oppsatte kjennetegnene. Den skal beskrive en positivt oppnådd kompetanse, ikke fravær av kompetanse. Eleven kan..., eleven mestrer..., eleven behersker...

Dokumentasjon

Myndighetene har skjerpet kravene til dokumentasjon av opplæringen i skolen

Kjennetegnsarbeidet, dvs. å utforme og skriftliggjøre kompetansemål, delmål og kjennetegn for måloppnåelse for elevene, skaper mulighet for bedre dokumentasjon

Dokumentasjon (forts.)

Kjennetegnsarbeidet

- dokumenterer mål og innhold i undervisningen
- dokumenterer elevens ambisjoner og egenvurdering når de bruker kjennetegnene aktivt
- gjør det lettere å konkretisere og forsvare vurderingen av elevprestasjoner
- gjør det lettere å gi og dokumentere konkret veiledning
- gjør det lettere å observere og dokumentere elevenes samhandling med hverandre
- gjør det lettere å strukturere og være konkret i elevsamtalen

Alt dreier seg om elevenes læring (forts.)

Når vi benytter kjennetegn og lykkes med å gi gode spesifikke tilbakemeldinger, har vi også tilrettelagt for en tilpasset opplæring som fremmer læring.

Alt dreier seg om elevenes læring (forts.)

Den viktigste holdning
som kan skapes,
er ønsket om
å fortsette
å lære.

Dewey

Kilder

Sentrale kilder:

- Black and William (1998) Inside the Black Box
- Black and William (2006) Assessment for learning in the classroom
- Hattie og Timperley (2007) The Power of Feedback
- Klette (2003) Lærerenes klasseromsarbeid
- Klette (2007) Bruk av arbeidsplaner i skolen
- OECD (2008) Teaching, Learning and Assessment for Adults Improving Foundation Skills
- Dahle Wærness (2006) Vurdering av læring i en elevaktiv skole
- Eggen m fl (2009) Vurdering, prinsipper og praksis